

АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

„ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ” – ПЛОВДИВ

Пловдив, ул. Тодор Самодумов № 2, тел. +359 32 601 441

РЕЗИОМЕТА

НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ

НА ДОЦ. Д-Р ВЕСЕЛА КАЗАШКА

РЕЗЮМЕ

на хабилатационен труд

„Културни политики. Възможности и предизвикателства“

с автор Весела Казашка

Съвременници сме на ново време – динамично и различно. Сега е времето на високотехнологични научни и обществени постижения, основани на знанието, които представят интелектуалната мощ на човека. Време на морално-философски тежнения, борби и противоречия между духа и материята, които благоприятстват разцъфването на творческите заложби на индивида и критичната му мисъл. Днес откриваме нови хоризонти и светове – реални и виртуални. Но независимо от времето човешкото развитие се крепи на културата. Чрез нея човекът предава цивилизационните послания на следващите поколения, като по този начин способства за световната еволюция.

Темата, свързана с културните политики в България, звучи актуално. В България и по света е време за задаване на въпроси и търсене на отговори, за правене, а не за говорене. Научният интерес и желанието да бъдат анализирани културните политики в България, стоят в основата на това начинание – провеждане на теоретично и емпирично изследване. Формулирането и прокарването на културни политики не е по силите на един човек, но пък може да бъде основа, която да се надгражда от мнозина.

Ние също стъпихме върху научните разработки на колеги и опита на практиците. Културният сектор и творците бяха сред най-засегнатите от пандемията, предизвикана от КОВИД 19, и понесоха много щети – творчески, материални, човешки. Политически коректното мислене, действие или бездействие в този период бяха неприемливи. Така се създават предпоставки за упадък, а промененият културен код на една нация променя миналото, настоящето и бъдещето ѝ.

АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
„ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ” – ПЛОВДИВ

Пловдив, ул. Тодор Самодумов № 2, тел. +359 32 601 441

Търсенето на частни и временни решения не отговаря подобаващо на предизвикателствата. Устойчивото разрешаване на проблемите става чрез формиране на целенасочени политики, стратегии и оперативни планове за развитие, които са взаимосвързани и насочени към постигането на целите.

Настоящата монография е фокусирана върху изследването на културните политики в страната ни, на предизвикателствата и възможностите, които те откриват пред нас.

Основната цел на авторката е да се направи теоретичен анализ на нормативната база, свързана с културата, и чрез емпирично проучване да се изследва позицията на експертите в областта на културата. Надяваме се резултатите да помогнат за активизиране и оптимизиране на процесите по актуализиране, приемане и прилагане на дългосрочна стратегия за развитие на културата в България. Постигането на тази цел преминава през съответните етапи и решаването на следните задачи:

- Проучване на нормативната база, свързана с културата, на национално, европейско и световно ниво. Анализът ще ни помогне да очертаем визия за бъдещото развитие на сектора чрез формулиране на конкретни проблеми и предложения за преодоляването им.
- Изследване на спецификата на културните политики и разработване на концепция – формулиране и обосновка на изследването, определяне на предмета и обекта на изследване.

Организиране на изследването – предварително и основно планиране, систематизиране на емпиричния материал и статистически анализ.

- Ход на емпирично проучване – провеждане на изследването, анализ и оценка на получените резултати.
- Изграждане на насоки за бъдещото развитие на културните политики в България.

Обект на настоящото изследване са културните политики на България. Чрез анкетиране ще проучим експертното мнение на мениджъри, творци, експерти в областта на културата по отношение на финансирането на културата и препоръките им към държавната политика в тази посока. Водени сме от разбирането, че за да

съхраним своята културна цялостност, трябва да задаваме злободневни въпроси на политиците. Да търсим отговори на същите въпроси и от хората на изкуството и културата, така можем да способваме да бъде осъществен двупосочен продуктивен диалог.

Предмет на изследването е законодателството в областта на културата и изкуството и финансирането на културния сектор. Чрез анкета, в която последните 3 от 13-те въпроса са от типа „отворени“, се дава възможност на респондентите да направят конкретни препоръки, свързани с културните политики в България.

Изследователската теза намира израз в това, че съществува нормативна база на национално и европейско ниво, която подкрепя развитието, и при правилното ѝ прилагане културата може да бъде съхранена и представена по-широко. Съществуването на добра нормативната база само по себе си, не гарантира изпълнението на целите. Културата се нуждае от финансиране, което да гарантира изпълнението на целите, заложен в нормативната уредба, да стимулира използването на нови източници на финансиране, да мотивира работещите в сферата за развитието и надграждането на знания и умения, да привлича млади хора в сектора. Без стратегия, без човешки ресурси, дори и при наличие на достатъчно средства, целите няма да бъдат постигнати. Изследователският ни интерес е провокиран от констатирането на пропуски, които станаха предпоставка за формулиране на предложения.

Хипотезата, чието потвърждение търсим чрез настоящото изследване, е, че нормативната база, свързана с културата, има нужда от незабавна актуализация, като начинът и размерът на финансирането на културата и изкуството също трябва да бъдат коригирани, така че да отговарят на водещото значение на културата като цивилизационна опора на обществото.

Смятаме, че развитието на кадрите, заети в сектора, и повишаването на мотивацията им за кариерно развитие се нуждаят от сериозен анализ и преразглеждане на мерките за привличане на повече млади хора и за задържане на утвърдени специалисти.

Участници в изследването са 80 души, които са творци, мениджъри или експерти в областта на културата, представители на неправителствени организации, развиващи дейност в сферата на

културата и изкуството. Анкетирането е проведено чрез Google Forms, а анкетата е изпратена общо на 1446 души.

Показател Г 9

Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуството

1. **Казашка, В. (2019).** Европейски политики за култура и изкуство – минало, настояще и бъдеще. Сборник с доклади от Международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуството“, 24-26 октомври 2019, АМТИИ – Пловдив, ISBN - 978-954-2963-56-1 стр. 281-289

Резюме: Настоящият доклад представлява обзорна статия, свързана с европейските културни политики и бъдещите приоритети за развитие на културните и творчески индустрии чрез проектно финансиране. В статията е направен обзор на програмите, чрез които изкуството е финансирано от периода 2000 година до днес, а също така е представена и визията на Рамковата програма за научни изследвания - Хоризонт „Европа”, чрез която ще се финансират научни изследвания, включително и в областта на културата и изкуството за периода 2021-2027 година. Надявам се да използваме капацитета на европейските финансови инструменти за реализиране на успешни бъдещи проекти, които да обогатят, съхранят и представят на европейско ниво българската култура и изкуство, а с това и да се утвърди престижът на българския творец.

2. **Казашка, В. (2019).** Българският танцов фолклор и неговото отражение върху личността. Сборник с доклади от Международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуството“, 24-26 октомври 2019, АМТИИ – Пловдив, ISBN - 978-954-2963-56-1 стр. 371-377

Резюме: В съвременния глобален свят българина има нужда от позитивна теория, чрез която да се утвърдим и повишим самооценката си. Българинът все по-често се обръща към миналото, към постиженията в науката и културата за да изгради съвременния си облик. Настоящият доклад представя българският народен танц в

АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
„ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ” – ПЛОВДИВ

Пловдив, ул. Тодор Самодумов № 2, тел. +359 32 601 441

контекста на съвременния динамичен живот и влиянието му върху личността.

3. **Kazashka V. (2019).** The Bulgarian Folk Dance in the context of the National Identity in the Global World. Arts Academy – Scientific journal, Kazakh National Academy of Choreography , ISSN 2523- 4684, Index-74863, p. 18-24

Резюме: Този доклад разглежда българския народен танц като средство за идентифициране в глобалното света, както и межкултурната комуникация. Езикът на танца вълнува, обяснява, учи, развива, изкуството е глобалният език на общуване в съвременния свят. Българският фолклорен танц обединява петте посоки на човешката еволюция: изкуство – вълнуващо творческо въображение и изразяване, наука – теория, иновации и тяхното приложение за развитието на глобалния свят, образование – обучение чрез традиция и наследяване на традиции, култура – чувството за идентичност и принадлежност, лично развитие – самоусъвършенстване на индивида като част от глобалното общество.

4. **Kazashka V. (2019)** The „Live Skills” project – possibility for improving Digital and Management Skills in the professions of the Audiovisual and Life Performance Sector, Bucharest, Romania ISBN 978-973-0-29590-0, pp.116-119

Резюме: Статията представя проект по Еразъм + с номер 575425-EPP-1-2016-1-UK-EPPKA2-SSA. Координатор на проекта е Британски съвет, Брюксел. Партньори по проекта са организации в областта на културата и изкуството от Великобритания, Румъния, Гърция и България. Основните цели на проекта са да подобри предприемачеството, управлението, дигиталните и новите технологични умения и да подготви професионалисти, готови да отворят нови пътища към сектора. Това ще бъде постигнато чрез разработване и пилотиране на три иновативни учебни програми за две професии в секторите аудиовизуален (AV) и сектор Life Performance (LP). Партньори по проекта за България на Националната гимназия за сценични изкуства и сценични изкуства – Пловдив и Българската асоциация на работодателите в изкуствата.

Повече информация можете да намерите на сайта на проекта:
<https://www.live-skills.eu/about/partners>

5. **Казашка, В. (2019).** Финансови грешки в отчетите по програма Хоризонт 2020. Сборник с доклади от Седма международна научнопрактическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“, АМТИИ – Пловдив, ISSN 2603-462X, стр. 37-42

Резюме: Този доклад представя резултатите от одита на проекти, финансирани по Програма „Хоризонт 2020“ и най-често допусканите грешки. Информацията е от особено значение за бенефициентите и бенефициентите на проектите на 8-ма рамкова програма, от една страна, защото допускането на грешки е гаранция за по-бърза проверка на разходите и получаване на финансиране за следващ етап. Но от друга страна, одитите гарантират, че средствата, отпуснати за финансиране на проекти, са изразходвани целесъобразно и законосъобразно

6. **Казашка, В. (2021).** Компетентност на образователния медиатор. Сборник с доклади от Трета международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуството“, 28-30 октомври 2021, Том 1, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев, ISSN 2738-8956 (Print), ISSN 2738-8964 (Online), стр. 229-237

Резюме: Настоящият доклад представя един сравнително нов участник в образователната система на страната – образователния медиатор. Компетентностният подход е свързан с уменията и способностите на образователния медиатор и има особено значение за изпълнението на работата му. Той е свързан с уменията и способностите, които образователният медиатор развива за ефективно поведение със заобикалящия го свят и с възможността му да се справи с възникнали проблеми. Компетентностният подход се изразява и в притежанието на набор от модели на поведение, които могат да бъдат приложени в определени ситуации, и да се въздейства върху заобикалящата среда. Компетентността на образователния медиатор е комбинация между знание, умение и неговата правоспособност (компетенция).

7. **Казашка, В. (2022).** Николай Стойков и проектът „Ритмо-мелодични параметри на българското изречение“. Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция „50 години традиции и развитие на българския фолклор“, 27-28 октомври 2022, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев, ISBN 978-619-7682-17-5 (мека корица) ISBN 978-619-7682-18-2 (e-book PDF), стр. 114-120

Резюме: В доклада е представена личността на Николай Стойков – основател на катедра „Музикален фолклор“. Той е допринесъл много за развитието на всеки един член от катедрата и за музикалната традиция в България. Обзорът е направен основно от публикации, в които Николай Стойков описва себе си. Статията включва и оригинал на негова рецензия на проекта „Ритмо-мелодични параметри на българското изречение“, която разкрива широкия мироглед и визия на Маестрото за бъдещето.

8. **Казашка, В. (2022).** Казусът „Непознатите“. Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция „50 години традиции и развитие на българския фолклор“, 27-28 октомври 2022, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев, ISBN 978-619-7682-18-2 (e-book PDF), стр. 121-131

Резюме: В доклада е представен културният форум „Непознатите“, който има за цел да популяризира културното ни многообразие, включително българския музикален фолклор, както в България, така и сред българските общности зад граница. Форумът се провежда на всеки две години и през 2022 година беше реализирано 4-тото му издание. Казусът „Непознатите“ е важен пример за създаване на самостоятелна spin off организация, чието начало е академично и неразривно свързано с научноизследователската дейност на организатора.

9. **Казашка, В., Иванова, Ц. (2022).** Бази данни и тяхното място в сферата на културата и изкуството. Интелектуалната собственост в университетите – нови хоризонти на академичния диалог. – София: Академично издателство За буквите – О писменехъ, 2022, с. 267–276.

Резюме: Настоящият доклад е свързан с научните бази данни и публикациите в сферата на културата и изкуството. Управлението на знанието ни спестява време и опит и ни дава възможност за по-бързо

приложение на достигнатото в науката. В управлението на знанието силно значение имат научните бази данни. Те са начинът, по който се съхранява, разпространява, обработва и анализира научното знание. Научните бази данни са колекции от логически свързани данни например, в дадена научна област, те са данни, структурирани по определен начин. Върховите постижения са резултат от огромен ресурс на информация и натрупано научно знание, което може да се приложи днес и сега. Придобитият практически опит и приложните научни изследвания са важно условие за развитието на обществото. Чрез наукометрични показатели се измерва количеството и качеството на научната работа на учените.

10. **Kazashka, V.** (2019). Finance management in Arts Organizations in Bulgaria, International Conference on Innovation in Science and Education, March 20 – 22, 2019, Prague, Czech Republic, p. 159-164 DOI: <https://doi.org/10.12955/cbup.v7.1356>

Резюме: Арторганизациите са основен фактор в българската икономика. Доброто им управление е свързано и с добро финансово управление и контрол за постигане на техните цели и задачи. Делегираните бюджети, малкият мащаб на повечето артистични организации, са предпоставка за спестяване на средства от финансов контролор. Липсата на такъв специалист от своя страна води до лош контрол, неефективно разходване на средства, нарушения и непроверяване на разходите, което понякога може да доведе до фалит. Целта на доклада е двупосочна – от една страна, предотвратяване на повторението на грешки, възприемани като неуспешни практики, и от друга страна, подчертаване на мястото и ролята на контрола върху финансовото изпълнение на даден проект и значението му за оптимизиране на ефективността на изпълнението, както и в цялостната дейност на арторганизации.

11. **Панфорова, Е., Казашка, В.** (2020). Условия развитие психологической безопасной образовательной среды в новой реальности, обособленной COVID 19, Международна конференция „Психологически безопасная образовательная среда: проблемы проектирования и перспективы развития“, Тула 2020, Изд. „Среда“,

стр. 297-302, достъпно на: <https://phsreda.com/e-articles/10216/Action10216-96890.pdf>

Резюме: Статията представя анализ на някои условия за формиране на безопасна образователна среда в новата реалност, предизвикана от COVID-19. Описани са съвременните подходи за организация на учебния процес в европейските страни. Набелязани са начини за решаване на проблема в променените условия в университетите в България. Идентифицирани са факторите и условията, от които зависи безопасната образователна среда в бъдеще.

12. **Казашка, В.** (2020). Въртешни хоризонти и социална изолация. Терапевтични практики, основани на творческите нагласи. Научно списание „Общество и здраве“, Година 1, бр. 2, ч. 1, Изд. Регионална библиотека "Любен Каравелов" - Русе, МБАЛ "Канев", ISSN – 2683-0892 (online), стр. 148 – 154 Достъпно на: https://www.researchgate.net/profile/Venelin-Terziev-2/publication/348742298_Naucno_spisanie_Obsestvo_i_zdrave_1/links/600e94b4299bf14088bc8618/Naucno-spisanie-Obsestvo-i-zdrave-1.pdf#page=148

Резюме: Връзката на човека с изкуствата от векове е дала възможност за психологическото му спасение. Днес тя предлага нови възможности и кризата на днешния ден ни изправя пред предизвикателства, разкриващи въртешни хоризонти към саморазвитие. Социалната изолация е за всички, но всеки човек я приема и преживява индивидуално. Важно е да знаем как да се справим със ситуацията, дали откриваме място за изкуство в живота си и какво занимание, свързано с творческите ни нагласи, ще има терапевтичен ефект върху нашата психика в бъдеще.

13. **Kazashka, V.** (2021). Art therapeutic practices for coping with stress in the conditions of COVID 19, Review of Psychopedagogy, Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Departamentul Psihopedagogie Specială, X/2021, p. 156-161, достъпно на: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1010195>

Резюме: Връзката между хората и изкуството от векове дава възможност за стабилизиране на психологическото състояние, личностното развитие и благополучието на хората. Днес, в условията

АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗТЕЛНО ИЗКУСТВО
„ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ” – ПЛОВДИВ

Пловдив, ул. Тодор Самодумов № 2, тел. +359 32 601 441

на „ново нормално” арттерапията е желана и ни предлага възможности за справяне с кризата, разкрива вътрешни хоризонти за саморазвитие. Положителните мисли и чувства изпълват човека, когато се занимава с творческа дейност. Настоящото изследване поставя началото на изследване, свързано с влиянието на арттерапевтичните практики върху емоционалното състояние на хората в условията на социална изолация.

14. **Kazashka, V.** (2021). Strategy for Development of Bulgarian Culture 2019-2029. Opportunities and Challenges. Cultural and Historical Heritage: Preservation, Presentation, Digitalization (KIN Journal), 7(1), ISSN 2367-8038, Institute of Mathematics and Informatics – Bulgarian Academy of Sciences, 96–107. DOI: https://www.doi.org/10.26615/issn.2367-8038.2021_1_008

Резюме: Българската култура е многопластова и се е оформяла през различни исторически епохи, които се отразяват на българската народност и идентичност. България е една от страните с най-богато културно наследство, което дава възможност за използване на този уникален ресурс. Адекватни и ефективни политиките за съхранение на този ценен ресурс, формулиране на ясни приоритетите, цели, задачи и механизми, осигуряване на достъпност на гражданите до култура и изкуство, припознаването им от обществото, са от особено значение за цивилизационното послание, което трябва да съхраним и предадем. Образованието в областта на културата е един от основните аспекти за нейното опазване.

15. **Ivanova, Ts., Kazashka V.** (2021). The need to review Cultural Policies in Bulgaria, Prague, Proceedings of CBU in Social Sciences, Vol. 2, p. 149-155, DOI: <https://doi.org/10.12955/pss.v2.214>

Резюме: Културната политика гарантира свободата на изразяване, създава условия за равноправно участие в културния живот на страната, съхранява и насърчава културата на различните етнически групи и религии, подпомага образованието, межкултурния обмен и разширява межкултурното общуване. В този контекст влиянието на европейските културни политики върху националните е от особено значение за развитието на изкуството и опазването на културните ценности. Изборът на приоритети, цели и задачи, добър набор от мерки, механизми за финансиране, достъпност за

**АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
„ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ” – ПЛОВДИВ**

Пловдив, ул. Тодор Самодумов № 2, тел. +359 32 601 441

гражданите, тяхното признание от обществото са от особено значение и благоприятстват развитието на културата. В контекста на социалната изолация, причинена от COVID-19, културните политики трябва да бъдат актуализирани. Този доклад се основава на анализ на статистически данни, свързани с разходите за култура и изкуства на европейско и национално ниво, сравнителен анализ на европейските културни политики и тяхното въздействие върху националните. Получените резултати очертават насоки за развитие на културни политики на регионално ниво и могат да бъдат основа за практическо приложение и по-нататъшни изследвания в тази посока.

16. **Kazashka, V.** (2022). New training master's program in " Art Therapy" at Academy of Music, Dance and Visual Arts" Prof. Asen Diamanidev" Plovdiv, Bulgaria, Review of Psychopedagogy , Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Departamentul Psihopedagogie Specială, V.11, p. 98-103, достъпно на: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1118722>

Резюме: Тази статия отразява изследване, свързано с магистърските програми по „Арт терапия” в българските университети и формулира необходимостта от подготовка на кадри в тази област. Направен е анализ на съществуващите магистърски програми и е представена нова интердисциплинарна магистърска програма „Арттерапия” в Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диаманидев” – Пловдив, България.

Abstract: This article reflects a study related to the master's programs in "Art Therapy" in Bulgarian universities and formulates the need for training personnel in this field. An analysis of the existing master's programs was made, and a new interdisciplinary master's program "Art Therapy" was presented at the Academy of Music, Dance and Fine Arts "Prof. Asen Diamanidev" -Plovdiv, Bulgaria.